

శ్రీమద్భగవద్గీత : 16 వ అధ్యాయం

దైవాసురసంపర్దిభాగం యోగం

: వ్యాఖ్యత :

“అభినవ వ్యాస” , “జ్ఞానప్రపూర్ణ”

శ్రీ దేవిశెట్టి చలపతిరావు B.Sc[Ag]

వ్యవస్థాపకులు

ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన పీఠం : చిలకలూరిపేట.

Website : WWW.SRICALAPATHIRAO.COM

Email : care@sricalapathirao.com

Contact : +91 80085 39770 / +91 98862 65225

పూజ్య గురుదేవులు

జ్ఞానప్రపూర్ణ
శ్రీ దేశప్రెత్తి చలపతిరావు గారు B.Sc., (Ag)
వ్యవస్థాపకులు : ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానపీఠం, చిలకలూరిపేట

Contact : (Mobile) 80085 39770 / (Land Line) 08647 254716

Email : care@srichalathirao.com

Visit www.srichalathirao.com to listen Pravachanas

ఓం శ్రీ కృష్ణపరబ్రహ్మణేనమః

శ్రీమద్భగవద్గీత

అథ షోడశోధ్యాయః

దైవాసురసంపద్విభాగ యోగః

శ్రీ భగవానువాచ :

శ్లో|| అభయం సత్త్వ సంశుద్ధిః

జ్ఞాన యోగ వ్యవస్థితిః |

దానం దమచ్ఛ యజ్ఞశ

స్వాధ్యాయస్త ప ఆర్జవం || (1)

తా || భగవానుడంటున్నాడు. అభయం, అంతఃకరణ శుద్ధి, జ్ఞాన యోగంలో నిలవటం, దానం, ఇంద్రియనిగ్రహం, యజ్ఞం, స్వాధ్యాయం, తపస్సు, నిజాయితీ - (దైవీ సంపద)

శ్లో|| అహింసా సత్య మక్రోధః

త్యాగః శాంతి రపై శునం|

దయా భూతేష్వ లోలుప్త్వం

మార్దవం ప్రీర చాపలం|| (2)

తా|| అహింస, సత్యం, కోపం లేకుండుట, త్యాగం, శాంతి, చాడీలు చెప్పకుండుట, భూతదయ, విషయలోలత్వం లేకుండుట, మృదుస్వభావం, సిగ్గు, చపలత్వం లేకుండుట - (దైవీసంపద)

శ్లో|| తేజః క్షమా ధృతిః శౌచం

అద్రో హో నాతి మానితా|

భవంతి సంపదం దైవీం

అభిజాతస్య భారత||

(3)

తా|| తేజస్సు, ఓర్పు, పట్టుదల,శుచిత్వం, ద్రోహచింతన లేకపోవటం, అభిమాన రాహిత్యం. అర్జునా! దైవీసంపదలో పుట్టినవారి లక్షణాలు ఇవి. లేదా - పుట్టిన ప్రతివానికి ఇవే దైవీసంపద అవుతున్నాయి.

శ్లో|| దంభో దర్పోఽభిమానశ్చ

క్రోధః పారుష్య మేవచ|

అజ్ఞానం చాభిజాతస్య

పార్థ! సంపద మాసులీం||

(4)

తా|| అర్జునా! దంభం, దర్పం, అభిమానం, క్రోధం, పారుష్యం, అజ్ఞానం - ఇవి అసురసంపదలో జన్మించిన ప్రతివానిలోను ఉండే లక్షణాలు ఇవి.

శ్లో|| దైవీ సంపద్వి మోక్షాయ

నిబంధా యా సులీమతా |

మాశుచ స్సంపదం దైవీం

అభిజాతోఽసి పాండవ! ||

(5)

తా|| దైవీ సంపద మోక్షానికి, ఆసులీ సంపద బంధానికి కారణమవుతుందని నిశ్చయం. అర్జునా! దిగులు చెందకు. నీవు దైవీసంపదలోనే జన్మించావు.

శ్లో|| ద్వా భూత సర్గో లోకే2స్త్రిన్

దైవ ఆసుర ఏవచ |

దైవో విస్తరశః ప్రోక్తః

ఆసురం పార్థ! మేశ్రుణు ||

(6)

తా|| ఈ లోకంలో దైవాసురులనే రెండు రకాల ప్రాణులున్నారు. పార్థా! దైవజాతిని గూర్చి విస్తారంగా చెప్పాను. అసుర జాతిని గురించి ఇక నా నుండి విను.

శ్లో|| ప్రవృత్తించ నివృత్తించ

జనాన విదురా సురాః|

నశౌచం నాపి చాచారః

న సత్యం తేషు విద్యతే||

(7)

తా|| అసుర స్వభావం గల మానవులు ధర్మప్రవృత్తిని గాని, అధర్మ నివృత్తిని గాని తెలుసుకోలేరు. వారికి శుచిత్వం ఉండదు. ఆచారం కూడా సరిగా ఉండదు. వారిలో సత్యం కూడా కానరాదు.

శ్లో|| అసత్య మప్రతిష్ఠంతే

జగదాపఘ రసీశ్వరం |

అపరస్పర సంభూతం

కిమన్య త్కామ హైతుకం ||

(8)

తా|| అసురగుణ సంపన్నులు ఈ జగత్తు అసత్యమని, ధర్మాధర్మ వ్యవస్థ లేనిదని, అసలు పరమేశ్వరుడు లేడని అంటారు. ఈ జగత్తు ఎవరివల్లనో పుట్టింది

కాదని, కామమే కారణంగా గలిగినదని అంటారు. స్త్రీపురుష సంయోగం వల్ల తప్ప ఇతరకారణం ఏదీ లేనిదని వారి భావం.

శ్లో|| ఏతాం దృష్టి మవష్టభ్య
నష్టాత్తా నోఽల్ప బుద్ధయః|
ప్రభవం త్యుగ్ర కర్మాణః
క్షయాయ జగతోఽహితాః|| (9)

తా|| ఈ రకమైన దృష్టిని అవలంబించి, సంకుచిత బుద్ధి గలవారై, భ్రష్టులైన వీరు లోకకంటకులై, దాని నాశనాన్ని కోరుతూ క్రూరకర్మలు చేసేవారై పుడతారు.

శ్లో|| కామ మాశ్రిత్య దుష్పూరం
దంభ మాన మదాన్వితాః |
మోహోద్ధృహీత్వాఽసద్దాహోన్
ప్రవర్తంతేఽశుచివ్రతాః || (10)

తా|| తనివి తీరని కోరికలతో, దంభమాన మదాలతో, అవివేకంతో, మొండి పట్టుదలలు గలవారై నీచప్రవృత్తులు గలవారై ప్రవర్తిస్తుంటారు.

శ్లో|| చింతా మపలి మేయాంచ
ప్రళయాం తా ముపాశ్రితాః |
కామోప భోగ పరమాః
ఏతావదితి నిశ్చితాః || (11)

తా|| చనిపోయేంతవరకు అంతులేని కోరికలలో మునిగితేలుతూ,
కామభోగాలు తప్ప జీవితానికి వేరే లక్ష్యం ఏదీలేదని నిశ్చయించుకుంటారు.

శ్లో|| ఆశాపాశ శత్రైర్దాః

కామక్రోధ పరాయణాః|

ఈహంతే కామభోగార్థం

అన్యాయే నార్థ సంచయాన్||

(12)

తా|| వందలాది ఆశాపాశాల చేత కట్టబడిన వారై, కామక్రోధాలకు వశులై,
వారి కోరికలు తీర్చుకొనుటకు అన్యాయంగానైనా సరే సంపాదించుకోవాలను
కుంటారు.

శ్లో|| ఇద మద్య మయా లబ్ధం

ఇమం ప్రాప్స్యే మనోరథం |

ఇద మస్తీద మపిమే

భవిష్యతి పునర్థనం||

(13)

శ్లో|| అసౌమయా హతః శత్రుః

హనిష్యే చాపరా నపి|

ఈశ్వరోఽహ మహం భోగీ

సిద్ధోఽహం బలవాన్ సుఖీ||

(14)

శ్లో|| ఆధ్యోఽభి జనవానస్మి

కోఽన్యోఽస్మి సద్యశోమయా|

యక్ష్యే దాస్యామి మోదిష్య

ఇత్య జ్ఞాన విమోహితాః॥

(15)

తా|| ఇది ఇప్పుడు నాకు లభించింది. ఈ కోరికను తీర్చుకుంటాను. ఇది ఉన్నది. ఈ ధనం కూడా ఇక ముందు నాకు లభిస్తుంది.

తా|| ఈ శత్రువు నా చేతులో హతమయ్యాడు. మిగిలిన వాళ్ళను కూడా చంపేస్తాను. నేను ఈశ్వరుణ్ణి. నేను భోగిని. నేను సిద్ధుణ్ణి. బలవంతుణ్ణి. సుఖిని.

తా|| నేను ధనవంతుణ్ణి. గొప్పకులంలో పుట్టాను. నాతో సమానమైనవాడు ఎక్కడున్నాడు? యాగాలుచేస్తాను, దానాలిస్తాను. సంతోషాన్ని పొందుతాను. ఈ విధంగా అజ్ఞానంలో మోహం చెందుతుంటారు ఆసులీ సంపన్నులు.

శ్లో|| అనేక చిత్త విభ్రాం తాః

మోహజాల సమావృతాః |

ప్రసక్తాః కామ భోగేషు

పతంతి నరకేఽశుచౌ॥

(16)

తా|| అనేక రకాల చిత్త భ్రాంతులలో మునిగిపోయి, మోహంలో చిక్కుకొని, కామభోగాలలో ఆసక్తి గలవారై వీరు అపవిత్రమైన నరకంలో పడిపోతారు.

శ్లో|| ఆత్మ సంభావితాః స్తబ్ధాః

ధన మాన మదాన్వితాః |

యజంతే నామ యజ్ఞై స్తే

దంభేనాఽవిధి పూర్వకం ॥

(17)

తా|| తమని తాము గొప్పగా భావించుకొనేవారు; వినయము, గౌరవము లేనివారు, ధనమున్నదనే దురాభిమానంతో మదోన్మత్తులైనవారు, దంభంతో, శాస్త్ర విభిని పాటించకుండా నామమాత్రపు యజ్ఞాలు చేస్తారు.

శ్లో|| అహంకారం బలం దర్పం

కామం క్రోధంచ సంశ్రితాః|

మామాత్మ పరదేహేషు

ప్రద్విషంతోఽభ్య సూయకాః|| (18)

తా|| అహంకారం, పశుబలం, దర్పం, కామం, క్రోధం - వీటిని ఆశ్రయించుకున్నవారు తమలోను, ఇతరులలోను ఉన్న నన్ను అసూయాపరులై ద్వేషిస్తారు.

శ్లో|| తానహం ద్విషతః క్రూరాన్

సంసారేషు నరాధమాన్|

క్షిపామ్య జస్ర మశుభాన్

ఆసులీ ష్యేవ యోనిషు|| (19)

తా|| ఇలా నన్ను ద్వేషించే ఈ క్రూరులైన నరాధములను నేను ఎల్లప్పుడు జననమరణ సంసార మార్గంలో నీచయోనుల్లో విసిరేస్తాను.

శ్లో|| ఆసులీం యోని మాపన్నాః

మూఢా జన్తని జన్తని |

మామప్రాప్త్యైవ కౌంతేయ!

తతోయాం త్యధమాం గతిం|| (20)

తా|| అర్జునా! ఆసురికమైన నీచ యోనులందు జన్మించిన మూఢులు జన్మలకు జన్మలు నన్ను చేరుకోలేక ఇంకా ఇంకా అధోగతికి పోతుంటారు.

శ్లో|| త్రివిధం నరక స్వేదం

ద్వారం నాశన మాత్మనః|

కామః క్రోధః స్తథా లోభః

తస్మాదే తత్రయం త్యజేత్||

(21)

తా|| కామం, క్రోధం అలాగే లోభం - ఈ మూడూ ఆత్మనాశనానికి దారితీసే నరకద్వారాలు. అందువల్ల ఈ మూడింటిని విడిచిపెట్టాలి.

శ్లో|| ఏతైర్వి ముక్తః కౌంతేయ!

తమోద్వారై స్త్రి భిర్నరః |

ఆచర త్యాత్మన శ్రేయః

తతోయాతి పరాం గతిం||

(22)

తా|| కౌంతేయా! ఈ మూడు తమో ద్వారాల నుండి విడుదల పొందిన నరుడు శ్రేయస్సును సాధించిన వాడవుతాడు. దానివల్ల పరమగతిని పొందుతాడు.

శ్లో|| యః శాస్త్ర విధి ముత్స్యజ్య

వర్తతే కామ కారతః|

న స సిద్ధి మవాప్నోతి

న సుఖం న పరాం గతిం||

(23)

తా|| ఎవరు శాస్త్రవిధిని విడిచిపెట్టి తన కోరికల ప్రకారం ప్రవర్తిస్తాడో అతడు కార్యసిద్ధిని పొందడు; సుఖాన్నీ పొందడు; పరమగతిని పొందడు.

శ్లో|| తస్మా ఛాస్తం ప్రమాణం తే

కార్యా కార్య వ్యవస్థితౌ|

జ్ఞాత్వా శాస్త్ర విధానోక్తం

కర్త కర్తు మిహోర్హసి ||

(24)

తా|| అందువల్ల చేయదగిన పని ఏది? చేయకూడని పని ఏది? అని నిర్ధారణ చేసుకొనటంలో నీకు ప్రమాణం శాస్త్రమే. కనుక శాస్త్రం చెప్పిన విధి విధానాలను చక్కగా తెలుసుకొని ఇక్కడ కర్త చేయటానికి అర్హుడవు.

గద్యం: ఓం తత్సత్ ఇతి శ్రీమద్ భగవద్గీతాసు ఉపనిషత్సు బ్రహ్మ విద్యాయాం

యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణార్జున సంవాదే దైవాసుర సంపద్విభాగ యోగోనామ

షోడశోఽధ్యాయః||

Audio CD, Video DVD, Book, Pen Drive, External Hard Disk

రూపములలో క్రింద వివరించిన గ్రంథములు (సంపూర్ణ వ్యాఖ్య సహితంగా)

మావద్ద అందుబాటులో గలవు

I. మహాభారతం : ఆదిపర్వం, సభాపర్వం, అరణ్యపర్వం, విరాటపర్వం, ఉద్యోగపర్వం, భీష్మపర్వం.... శాంతిపర్వం; జీవనసత్యాలు; ధర్మాధర్మ విశ్లేషణ; ద్రౌపది; కర్ణుడు; ప్రశ్నలు - సమాధానములు ; మహాభారతంలోని రామాయణం;

II. ఆధ్యాత్మిక గ్రంథములు : కర్మసిద్ధాంతం, జీవుల సుడిగుండాలు, ప్రశాంత జీవనానికి 18 సూత్రములు, మరణాన్ని మంగళప్రదంచేసుకో, ఆధ్యాత్మిక జీవనం, శ్రీ శంకరాద్వైత వ్యాసమాల, ప్రశ్నలు - సమాధానములు;

III. ప్రకరణ గ్రంథములు : తత్త్వబోధ, భజగోవిందం, శ్రీ దక్షిణామూర్తిస్తోత్రం, ఆత్మవిద్యావిలాసం, ఉపదేశసారం, ఆత్మబోధ, అద్వైతసారం, సాధనపంచకం, వివేక చూడామణి, నిర్వాణషట్కం

IV. శ్రీమద్భగవద్గీత : 1-18 అధ్యాయములు

V. ఉపనిషత్తులు : ఈశావాస్య, కేన, కఠ, ముండక, మాండూక్య, కైవల్య, గర్భ, సూర్య, దర్శన, తారసార, మహావాక్య, పంచబ్రహ్మ, గోపాలతాపిన్య, వరాహ, శాట్వాత్యనీ, హయగ్రీవ, దత్తాత్రేయ, గారుడ, కలిసంతరణ, జాబాలి, సౌభాగ్యలక్ష్మీ, సరస్వతీరహస్య, బహ్వాచ, ముక్తిక

VI.భక్తి: శ్రీమద్భాగవతం, శ్రీనారదభక్తిసూత్రములు, శ్రీకృష్ణఅష్టోత్తరశతనామావళి

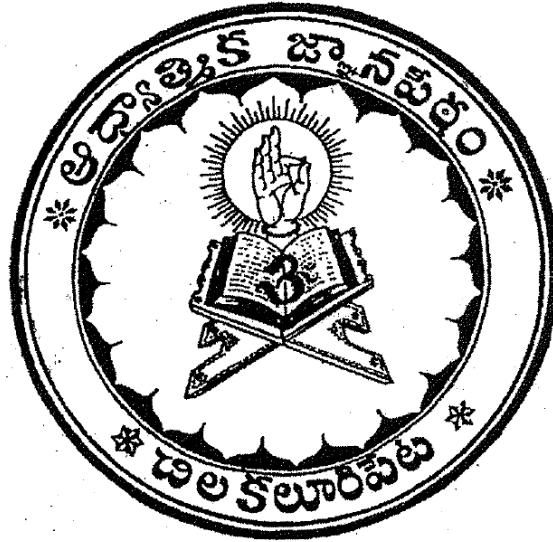
VII. బ్రహ్మసూత్రములు : శ్రీ బాదరాయణ విరచిత బ్రహ్మసూత్రములు

VIII. గురువు : శ్రీ గురుగీత, గురువు యొక్క అవసరము, ఆషాడ / గురు / వ్యాస పూర్ణిమ ప్రాధాన్యత, గురువును ఎలా గుర్తించి సేవించాలి, ఎందుకు ?, గురువు పట్ల శిష్యుని కర్తవ్యం, గురుపదేశం, గురువు యొక్క ఆవశ్యకత, గురువు యొక్క అనుగ్రహం ఎందుకు ? ఎలా పొందాలి ?, గురు పాదతీర్థం

IX. సాధనలు : పరమార్థ సాధనలు, సమాధి అభ్యాసం

X. ఇతర గ్రంథములు : మహాత్ముల సూక్తులు, ఉత్తమ జీవనవిధానం, పరమార్థ సాధనలు , మోక్ష సాధనా రహస్యం , ధ్యానం - ప్రయోజనములు, సో2హం భావన ద్వారా ముక్తి

XI. మరెన్నో ఇతర గ్రంథములు

Please Contact :

Website : WWW.SRICALAPATHIRAO.COM

Email : care@srichalapathirao.com

Contact : +91 80085 39770 / +91 9538858115